

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBA

Lietuvos Respublikos finansų
ministerijai,
Lietuvos Respublikos muitinei

E. pristatymo informacinė sistema

ANTI KORUPCINIO VERTINIMO IŠVADA DĖL FIZINIŲ ASMENŲ PAŠTO SIUNTŲ DEKLARAVIMO MUITINĖJE PROCESO TEISINIO REGLAMENTAVIMO

2019 m. lapkričio d. Nr. 4-01-

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo Nr. IX-904 8 straipsnio 2 dalies nuostatomis, atlikome Muitinės prievolinkų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 694 (toliau – Registro nuostatai), Pašto siuntų deklaravimo, muitinio tikrinimo ir mokesčių už prekes pašto siuntose apskaičiavimo taisyklių, patvirtintų Muitinės departamento generalinio direktoriaus 2009 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 1B-124 (toliau – Deklaravimo taisyklės), Asmenų registravimo Muitinės prievolinkų registre, registravimo procedūros sustabdymo, registravimo procedūros atnaujinimo ir asmenų išregistravimo iš Muitinės prievolinkų registro taisyklių, patvirtintų Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2015 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. 1B-975 (toliau – Registravimo taisyklės), nuostatų, reglamentuojančių asmenų savarankiško pašto siuntų deklaravimo muitinei procedūras, antikorupcinį vertinimą.

Vertinimas atliktas atsižvelgiant į tai, kad daugėjant prekių, išigyjamų elektroninėje erdvėje iš trečiųjų šalių ir siunčiant jas į Lietuvą, didėja poreikis įvykdyti valstybės nustatytą prievolę ir jas deklaruojant sumokėti nustatytus privalomus mokesčius bei reaguojant į viešojoje erdvėje teikiamą¹ bei Specialiųjų tyrimų tarnybos gautą informaciją apie teisiniu reglamentavimu suteiktą, tačiau realiai apsunkintą, teisę savarankiškai deklaruoti pašto siuntas, gaunamas iš trečiųjų šalių muitinėje, taip sukuriant tokias sąlygas, kurios asmenis verčia naudotis siūlomų muitinės

---

¹ Prieiga internete: <https://www.15min.lt/verslas/naujiena/finansai/pasipiktinimas-susimoketi-muitinei-uz-prekes-is-aliexpress-iki-siol-nera-galimybes-662-1021760>.
<http://e-motion.lt/2016/07/19/muitine-ir-savarankiskas-deklaravimas-1-dalis/>.
<http://e-motion.lt/2018/03/13/muitine-ir-savarankiskas-deklaravimas-2-dalis/>.

tarpininkų paslaugomis ir patirti neprivalomas papildomas finansines išlaidas už valstybės nustatytos prievolės įvykdymą.

Atlikę antikorporcinį vertinimą tiesioginių šio teisinio reglamentavimo korupcijos rizikos veiksnių nenustatėme, tačiau nesudarytos praktinės teisės aktuose nustatytos teisės asmenims savarankiškai elektroninėmis priemonėmis deklaruoti pašto siuntomis gautas prekes muitinėje įgyvendinimo sąlygos sudaro galimybes muitinės tarpininkams galimai nepagrįstai pelnytis iš asmenims valstybės nustatytos prievolės ir taip pašto siuntų deklaravimo procesą daryti neskaidrų. Siekdami aiškesnio pašto siuntų deklaravimo proceso siūlome apsvarstyti šias pastabas bei pasiūlymus:

1. Deklaravimo taisyklių 8 punkte nustatyta, kad <...>pašto siuntose, nenurodytose Taisyklių 7 punkte, gabenamas prekes deklaruoja muitinei ir pateikia muitiniam tikrinimui AB Lietuvos paštas arba atitinkamų pašto siuntų siuntėjai ar gavėjai – patys arba naudodamiesi muitinės tarpininkų paslaugomis <...>. 9 punkte nustatyta, kad <...>Taisyklių 8 punkte nurodytų pašto siuntų gavėjai ar siuntėjai, pageidaujantys deklaruoti pašto siuntose atsiunčiamas arba išsiunčiamas prekes patys arba naudodamiesi muitinės tarpininkų paslaugomis, apie tai iš anksto, iki pašto siuntose atsiunčiamų arba išsiunčiamų prekių pateikimo muitinei, informuoja (raštu, el. paštu, telefonu) AB Lietuvos pašta <...>.

Nors šiose nuostatose ir įtvirtinta, kad pašto siuntų gavėjai gali deklaruoti siuntas muitinei patys, tačiau Deklaravimo taisyklėse nėra nustatyta, kur ir koku būdu ir kokiomis priemonėmis naudodamiesi pašto siuntų gavėjai gali deklaruoti muitinei pašto siuntas savarankiškai. Taip pat nėra nustatyta, kad pašto paslaugų teikėjai privalo informuoti siuntos gavėją ne tik apie prievolę sumokėti apskaičiuotus muitus ir mokesčius, tačiau ir apie galimybę deklaruoti pašto siuntas muitinei savarankiškai.

Siekdami nustatyti, kaip asmenys gali įgyvendinti savo teisę pašto siuntas deklaruoti muitinei savarankiškai, analizavome Lietuvos Respublikos muitinės tinklalapyje² teikiamą informaciją. Tiesioginė nuoroda, leidžianti deklaruoti pašto siuntą muitinei, bei informacija, kur tai galima padaryti, tinklalapyje nepateikiama. Ieškant informacijos, susijusios su pašto siuntomis, radome skyrių, kuriame teikiama informacija apie pašto siuntas³, tačiau joje nuorodų ar informacijos, kur ir koku būdu galima savarankiškai muitinei deklaruoti pašto siuntomis gaunamas prekes iš trečiųjų šalių, nepateikiama. Manome, kad nesudarant sąlygų atlikti valstybės nustatytą prievolę – deklaruoti pašto siuntas muitinei ir sumokėti nustatytus mokesčius, be papildomų veiksmų ir išlaidų, kurias asmenys patiria, jeigu naudojami Lietuvos pašto ar kitų muitinės tarpininkų paslaugomis, pašto siuntų muitinei deklaravimo procesas tampa neskaidrus bei sudaromos išskirtinės sąlygos privatiems ūkio subjektams pelnytis iš valstybės nustatytos prievolės.

Siekdami skaidraus pašto siuntų deklaravimo muitinei proceso, siūlome Lietuvos Respublikos muitinės tinklalapyje sukurti tiesioginę nuorodą, sudarančią galimybę asmenims elektroniniu būdu savarankiškai deklaruoti pašto siuntas muitinei bei teikti aiškią informaciją, kaip atlikti šią procedūrą.

² Prieiga internete: <https://www.lrmuitine.lt/web/guest/titulinis>.

³ Prieiga internete: <https://www.lrmuitine.lt/web/guest/verslui/pastosiuntos/gabenimas>.

2. Analizuodami pašto siuntų deklaravimo muitinei procesą oficialiame Lietuvos Respublikos muitinės tinklalapyje neradome informacijos, kokiomis priemonės naudojantis asmuo savarankiškai gali deklaruoti pašto siuntas muitinei. Pagal viešai prieinamą informaciją internetinės paieškos sistemose nenustatėme, kad pašto siuntas savarankiškai deklaruoti asmenys gali naudodamiesi „Verslininko portalu“⁴. Tinklalapio skyriuje, kuriame pateikiama informacija apie „Verslininko portalą“ yra pateikta „Atmintinė asmeniui, ketinančiam naudotis verslininko portalu“⁵, kurioje nurodyti reikalingi atlikti veiksmai, norint pradėti naudotis „Verslininko portalu“. Išanalizavus atmintinėje nurodytus veiksmus ir reikalavimus, kuriuos turi įvykdyti asmuo, norintis savarankiškai deklaruoti pašto siuntas muitinei, darytina išvada, kad nurodytiems veiksams atlikti reikalingos pakankamai didelės laiko ir papildomos finansų sąnaudos, nes reikia: 1) turėti ekonominės veikos vykdytojo registravimo ir identifikavimo kodą (toliau – EORI kodas); 2) turėti skaitmeninį sertifikatą, kuris turi būti įregistruotas muitinės prievolinkų registre; 3) pateikti prašymą bei pasirašyti elektroninių mainų sutartį su teritorine muitine ir jai pateikti skaitmeninio sertifikato viešąją dalį laikmenoje.

2.1. EORI kodo suteikimo ir asmenų registravimo prievolinkų registre procedūros reglamentuojamos Registro nuostatuose ir Registravimo taisyklėse. Registro nuostatų 27 punkte nustatyta, kad <...> *Asmuo registre registruojamas vieną kartą, teritorinei muitinei pateikus Muitinės departamento generalinio direktoriaus nustatytos formos prašymą ir Muitinės departamento generalinio direktoriaus nustatytus asmeniui registruoti būtinus dokumentus.*<...> Registravimo taisyklių 5 punkte nustatyta, kad <...> *prašymas gali būti pateikiamas raštu arba naudojantis elektroninės informacijos ir ryšių sistemos priemonėmis. Pateikus prašymus naudojantis elektroninės informacijos ir ryšių sistemos priemonėmis, informacijos mainai tarp Lietuvos Respublikos muitinės ir Taisyklių 3 punkte nurodytų asmenų vykdomi šios sistemos priemonėmis* <...>.

Iš šių nuostatų neaišku, kur asmuo turi kreiptis norėdamas gauti EORI kodą elektroninėmis priemonėmis ir būti įregistruotas muitinės prievolinkų registre. Taip pat Registravimo taisyklėse bei Registro nuostatuose nenustatyti prašymo suteikti EORI kodą nagrinėjimo bei atsakymo asmenims pateikimo terminai.

2.2. Pašto siuntų deklaravimo procesą muitinei sunkina ir reikalavimas turėti ir pateikti muitinei tik nustatyto standarto X509 skaitmeninį sertifikatą, nesudarant sąlygų identifikuoti asmenį kitomis skaitmeninėmis identifikavimo priemonėmis, pavyzdžiui, mobiliuoju parašu ar elektroninės bankininkystės identifikavimo priemonėmis ar pan., kurių naudojimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo Nr. XIII-1120⁶ nuostatos.

2.3. Elektroninių mainų sutarties sudarymą reglamentuoja Elektroninių duomenų, naudojamų eksporto ir importo muitinės formalumams atlikti, mainų taisyklės, patvirtintos Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2009 m.

⁴ Prieiga internete: <https://www.lrmuitine.lt/web/guest/592>.

⁵ Prieiga internete:

https://www.lrmuitine.lt/mport/failai/verslui/muitines_proceduros/elektronines_sistemas/mdas/verslininko_portalas/Atmintine_asmeniui_ketinanciam_naudotis_MDAS_verslininko_portalu.pdf.

⁶ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/88ad61b052c111e884cbc4327e55f3ca>.

birželio 26 d. įsakymu Nr. 1B-357. Taisyklėse nėra nustatytų prašymų sudaryti sutartis pateikimo būdų bei nenustatyta galimybė teikti prašymus dėl sutarties sudarymo elektroninėmis ryšio priemonėmis. Pagal šių taisyklių 11 punktą prašymai sudaryti elektroninių mainų sutartį nagrinėjami 2 dienas, todėl neaišku, ar yra galimybė tokią sutartį sudaryti elektroninėmis priemonėmis, nevykstant į teritorinę muitinę.

Šie atmintinėje nurodyti ir būtini atlikti veiksmai prieš pradėdant savarankišką pašto siuntų deklaravimą, jo procesą daro sudėtingą ir reikalauja didelių laiko sąnaudų, o asmenys, norintys savarankiškai deklaruoti muitinei pašto siuntas, dėl proceso sudėtingumo kreipiasi į muitinės tarpininkus ar perleidžia prievolės atlikimą AB Lietuvos paštui už šią paslaugą mokėdami papildomai. Sudėtingos procedūros mažina visuomenės pasitikėjimą valstybe bei skatina asmenis ieškoti įvairių būdų išvengti prievolės dėl nustatytų sudėtingų procedūrų ar didelių papildomų finansinių bei laiko sąnaudų ir tai laikytina korupcijos rizikos veiksniu, todėl siūlome svarstyti galimybę supaprastinti procedūras ir sudaryti galimybes asmenims savarankiškai deklaruoti pašto siuntas muitinei, nepamiriant didelių laiko sąnaudų ir papildomų išlaidų, kartu pašto siuntų deklaravimo procesą padaryti skaidresnį.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome tobulinti nurodytų teisės aktų nuostatas pagal pateiktas pastabas ir pasiūlymus, t. y. teikti aiškia informaciją apie galimybę pašto siuntas deklaruoti muitinei savarankiškai bei supaprastinti procedūras ir sudaryti galimybes elektroninėmis priemonėmis deklaruoti pašto siuntas muitinei.

Prašome per du mėnesius nuo antikorpucinio vertinimo išvados gavimo dienos pranešti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, kaip buvo atsižvelgta ar numatoma atsižvelgti į antikorpucinio vertinimo išvados pasiūlymus, ir pateikti motyvuotą informaciją dėl kiekvieno pasiūlymo įgyvendinimo⁷.

L. e. direktoriaus pareigas

Jovitas Raškevičius

Aivaras Raišys, tel. (8 706) 63 331, el. p. aivaras.raisys@stt.lt

---

⁷ Prieiga internete: http://www.stt.lt/documents/ivertinti_teises_aktai_2018/Pazyma_galutine.docx.